

MEŽS – tie nav tikai koki

Sabiedrības informēšana par mežsaimniecības aktualitātēm reģionālajā laikrakstā "STARS"

Pārstrādā koksni no sertificētiem mežiem

SIA "Norte" Praulienas pagastā ir dibināta 1994. gadā un šobrīd var lepoties ar 30 produktīvu darba gadu pieredzi un savu virzienu kokapstrādē.

Sākumā uzņēmums nodarbojās ar apaļkoku pārstrādi zāgmateriālos un koka palešu sagatavju ražošanu. 2002. gadā, mainoties ekonomiskajiem apstākļiem Latvijā un kokapstrādes nozarē, uzņēmuma vadība pieņēma lēmumu mainīt ražošanas virzienu uz augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu – dažādām listēm, apdares materiāliem.

Veiksmīgi realizējot Eiropas Reģionālās attīstības fonda piedāvātos attīstības projektus, tika izveidota jauna, mūsdienīga un tehnoloģiski attīstīta ražotne, kas arvien vēl tiek pilnveidota.

SIA "Norte" ir viens no spēcīgākajiem uzņēmumiem Madonas novadā un savā nozarē Latvijā, nodrošinot apmēram 70 darbvietas. SIA "Norte" neapstājas pie kvalitatīviem zāgmateriāliem ražo profilētās grīdas, griestu, durvju, logu listes; koksnes apdares materiālus sienām, fasādēm, grīdām un terasēm, kā arī pirtīm, konstrukcijas materiālus, bet no atgriezumiem top skaidu briketes. Produkcija tiek eksportēta pārsvarā uz Skandināvijas valstīm ar FSC (Forest Stewardship Council) vai PEFC sertifikātu, daļa briķešu tiek realizēta arī Latvijā, tās var nopirkt "Mājai un dārzam" veikalos.

Lai arī Latvijas koksnes pro-

Kaspars Dumbergs: – Sertifikācija norāda, ka koks nāk no ilgtspējīga un atbildīgi apsaimniekota meža.

duktu patēriņš globālajos tirgos ir saistīts ar būvniecības sektora aktivitāti, kur vērojams kritums, katru mēnesi "Norte" vidēji pārstrādā līdz 1000 m³ zāgmateriālu, izgatavojot pasūtījumus. Produkcija marķēta ar FSC vai PEFC sertifikātu.

– Ko uzņēmuma darbībā nozīmē FSC un PEFC sertifikāts? – jautāju SIA "Norte" izpilddirektoram Kasparam Dumbergam.

– Mēs, SIA "Norte", esam tikai viens ķēdes posms, jo sertifikācija norāda, ka koks nāk no ilgtspējīga un atbildīgi apsaimniekota meža. Viss iesākas no pareizas meža audzēšanas un kopšanas, apsaimnie-

košanas saskaņā ar likumdošanu. Meža apsaimniekotājiem tas nozīmē sākt ar sertificētu stādu iegādi. Meža īpašnieki un apsaimniekotāji iegūst FSC sertifikātu, lai apliecinātu, ka viņi mežu apsaimnieko atbildīgi. Tālāk pa piegādes ķēdi FSC sertifikācija var sniegt tādas ieguvumus kā pieeja jauniem noieta tirgiem. Arī zāgētavām ir jābūt sertificētām. Savukārt piegādes ķēdes sertifikāts apliecina, ka visā pārstrādes ciklā koksne no sertificētiem mežiem netiek sajaukta ar nesertificētu koksni.

Šobrīd daudzos pasaules tirgos produkcija netiek akceptēta, ja

SIA "Norte" top sertificēta eksporta produkcija, garantējot, ka pārstrādes ciklā koksne no sertificētiem mežiem netiek sajaukta ar nesertificētu koksni.

tai nav FSC sertifikāta. Sertifikāts apliecina, ka sertifikāta īpašnieka piegādātais produkts ir pilnībā vai daļēji izgatavots no koka izstrādājumiem, kas iegūti FSC sertificētā mežā. To izsniedz mežu apsaimniekotājiem, mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumiem. PEFC piegādes ķēdes sertifikācijas pamatā ir prasība nodrošināt sertificēta materiāla izsekojamību no meža līdz galaproduktam. Sertifikācija ietver visus apstrādes, ražošanas, izplatīšanas un tirdzniecības posmus, caur kuriem produkts nonāk no meža līdz gala patērētājam. Šis sertifikāts apliecina, ka

sertifikāta īpašnieka piegādātais produkts pilnīgi vai daļēji ir ražots no kokmateriāliem, kas iegūti sertificētā mežā. Piegādes ķēdes sertifikāta neatņemama sastāvdaļa ir produktu marķēšanas un preču zīmes lietošanas noteikumi. Bez šī sertifikāta uzņēmumam nav tiesību marķēt savus produktus ar preču zīmi arī gadījumos, ja kokmateriāli tiek iegūti FSC un/vai PEFC sertificētā mežā. Lai iegūtu Mežu apsaimniekošanas vai koksnes piegādes ķēdes sertifikātu, uzņēmumam ir jāvērsas pie kādas no akreditētajām sertifikācijas iestādēm, kas audita laikā izvērtēs, vai uzņēmums darbojas atbilstoši saistošajiem standartiem. Latvijā sertifikāciju veic vairākas sertifikācijas iestādes. Sadarbojamies ar lielajām zāgētavām, kas mums piegādā zāgmateriālus, kam jau ir sertifikāts. No piegādātajiem dēļiem, ko iegādājāmies ar FSC sertifikātu, ražojam dažādu veidu eksporta produkciju. Pārsvarā izmantojam priedi, bet pēc pasūtījuma ir arī produkcija no bērza, oša vai ozola, ko tālāk izmanto būvniecībā. Kvalitāti garantē uzņēmums, bet sertifikāts ir svarīgs apliecinājums meža pareizai apsaimniekošanai. Piemēram, eksporta produkcijai uz Norvēģiju izmantojam PEFC sertifikātu, uz Zviedriju – FSC, pat kurināmā briķetēm norvēģi prasa sertifikātu, lai zinātu, ka koksne ir legāli iegūta no atbildīgi apsaimniekota meža, ievērojot visas prasības.

Par inovatīvu uzņēmējdarbību "Latvāņi" saņem "Zelta čiekuru"

11. decembrī gada balvas "Zelta čiekurs 2024" apbalvošanas ceremonijā Rīgā godināja meža nozares izcilākos pārstāvjus par viņu ieguldījumu meža apsaimniekošanā, zinātnē, inovācijās un nozares attīstībā. Nominācijā "Par inovatīvu uzņēmējdarbību" balvu "Zelta čiekurs" pasniedza kokapstrādes uzņēmumam SIA "Latvāņi" Bērzaunes pagastā. Prestižo balvu saņēma uzņēmuma īpašnieks Laimonis Onzuls un valdes locekle Linda Grinberga.

Uzņēmumam šis jau ir otrais meža nozares apbalvojums, jo pirms astoņiem gadiem – 2016. gadā – "Zelta čiekuru" nominācijā "Par inovatīvu uzņēmējdarbību" SIA "Latvāņi" saņēma par modernāko automatisko līmētās koksnes līnijas izveidošanu.

Projektu jaunu produktu ieviešanai ražošanā SIA "Latvāņi" uzsāka jau 2018. gadā, un tas tika realizēts vairākās kārtās. To, kā bija plānots, pabeidza šogad. Projekta ietvaros veikta divu eksperimentālu ražošanas līniju izstrāde, ražošana un uzstādīšana ar mērķi padarīt ražošanu ātrāku un sākt

"Latvāņu" komanda: īpašnieki Agita Kalniņa, Linda Grinberga, Laimonis Onzuls, un centrā – projekta vadītājs Jānis Asarītis.

ražot jaunu līmētās koksnes produktu ar uzlabotām lietošanas īpašībām – konstrukciju brucas no radiāliem piemizas dēļiem. Iegūtais finansējums ļāva uzņēmumam paaugstināt produktivitāti un integrēt ražošanas līnijā tādas eksperimentālas tehnoloģijas, kuru tehniskie parametri atbilst jaunākajiem zinātniskajiem sa-

sniegumiem.

Šogad SIA "Latvāņi" tika izvirzīti balvai par jaunas un modernas zāgētavas izveidi. Vasarā noslēgusies trīs eksperimentālu ražošanas līniju testēšana un uzlabošana, tādējādi pabeidzot vairākus gadus ilgušo investīciju projektu. Projekta "Jaunu produktu ieviešana ražošanā" uzņēmumā

SIA "Latvāņi" kopējais finansējums bija 6,99 miljoni eiro, no tā 2,85 miljoni eiro ir Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansējums. Tā mērķis – jauna produkta – līmētās koksnes konstrukciju brucas no radiāliem piemizas dēļiem – ražošana. Izdevies izveidot apaļkoksnes pārstrādes līniju, kas ar mašīnmācīšanās tehnoloģijām spēj automatiski ražot izdevīgāko produktu veidu. Šīs tehnoloģijas rezultātā kokapstrādes darbinieki apgūst jaunas datorprasmes un kļūst arvien zinošāki jaunajās tehnoloģijās. Jaunā tehnoloģija ļaus uzņēmumam nozīmīgi paaugstināt ražošanas produktivitāti, jo jaunbūvētajās ražošanas līnijās integrētas visjaunākās zinātnes atziņas. Uzņēmumā ir apgūta un praktiskajā ražošanā ieviesta jauna tehnoloģija, kādas iepriekš nebija ne Baltijā, ne Eiropā. Svarīgi, ka jaunās iekārtas ir energoefektīvas, tās samazina ražošanas slodzi uz vidi un siltumnīcefekta gāzu CO₂ emisijas.

Rūpniecījā jau šodien tiek izmantoti augstas izšķirtspējas skeneri

un ciparvadības darbgaldi, bet šis projekts ļaus vēl vairāk attīstīt rūpniecības tehnoloģijas, lai varētu strādāt efektīvāk un ražot mūsdienīgākus produktus, izmantojot mākslīgo intelektu.

SIA "Latvāņi" pirmsākumi meklējami 1994. gadā, un tas nodarbojas ar dažādu koksnes produktu ražošanu. Pārstrādājot zāgļus, tiek ražotas līmētās koka konstrukcijas logu izgatavošanai, plāksnes galdniekiem, koka logi, durvis, galdniecības izstrādājumi, priedes mizas kokaugu mulčēšanai. Savukārt koksnes atlikumi tiek pārstrādāti kurināmajā.

Lappusi sagatavoja
IVETA ŠMUGĀ,
izmantoti
AGRA VECKALNIŅA foto

Projektu finansē
MEŽA
ATTĪSTĪBAS
FONDS